

Пореске вести

28. новембар 2024.

Усвојени Закони о изменама и допунама следећих закона:

I. Измене и допуне Закона о порезу на додату вредност (даље: „ЗПДВ“)

Уводе се неке од највећих измена у систему функционисања ПДВ-а од његовог увођења. Наиме, **Образац ПОПДВ биће укинут**, а уводи се обавеза подношења **прелиминарне ПДВ пријаве сачињене на основу података расположих у систему електронских фактура (даље: „СЕФ“)**. Наведене измене се примењују почев од првог пореског периода у 2026. години, а облик, садржина, као и начин сачињавања и достављања прелиминарне пореске пријаве биће уређени подзаконским актом који ће бити донет до 15. јуна 2025. године.

Потребно је приметити да значајан део измена ЗПДВ-а представља увођење законског основа за решења предвиђена претходним изменама Правилника о ПДВ-у.

Остале значајније измене и допуне ЗПДВ су:

- Уводи се могућност да се у уговору или одлуци којом се врши **пренос целокупне или дела имовине** у смислу члана 6 став 1 тачка 1) ЗПДВ-а предвиди обрачун ПДВ-а, а чиме ће се сматрати да је извршен промет у складу са ЗПДВ.
- Мењају се правила за **измену пореске основице**, при чему издвајамо:
  - издавање документа о повећању пореске основице је законом прописано као обавезно, док поседовање документа о смањењу основице представља формалан услов за смањење износа ПДВ-а;
  - формалан услов за смањење износа ПДВ-а је да обвезник којем је извршен промет исправи одбитак претходног пореза као и да обвезник који је извршио промет поседује обавештење обвезника којем је извршен промет да је исправио или да није користио обрачунати ПДВ као претходни порез. Укида се обавеза да обавештење буде у писаној форми.
- Наводи се да је обвезник дужан да **исправи одбитак претходног пореза** по основну смањења аванса као и ако претходни учесник у промету сторнира рачун или други документ по основу којег је исказан претходни порез. Изјава о исправци одбитка може да се достави ако је обвезник који је извршио промет односно примио аванс доставио документ о смањењу.
- Наводи се да обвезник може да **сторнира рачун**, без прописивања ситуација у којима се ово право може искористити. Услови за смањење ПДВ-а по основу сторнираног рачуна

остају суштински неизмењени, али је брисана одредба да нови рачун обавезно садржи напомену да се тим рачуном замењује претходно издат рачун.

- **Интерни рачун** добија посебан значај. Прописује се обавеза његовог издавања за аванс, промет, измену основице и смањење аванса. Његово поседовање представљаће формалан услов за право на одбитак претходног пореза као и за смањење обрачунатог ПДВ-а.
- Право на одбитак претходног пореза може да се користи за електронске фактуре које су **прихваћене најкасније до 10. дана** календарског месеца који следи порески период.
- Уводи се да се рачун **неће сматрати формално неисправним** ако постоје недостаци у елементима за идентификацију примаоца, изузев ПИБ-а.
- Коначно је предвиђено законско решење за практичне проблеме приликом брисања обвезника ПДВ који **престаје да постоји у статусној промени**. Уместо досадашње процедуре да пре брисања из АПР регистра, лице који престаје да постоји подноси захтев за брисање из евиденције ПДВ обвезника, предвиђено је да правни следбеник обавести порески орган о спроведеној статусној промени у року од 15 дана од дана спровођења статусне промене.
- Посебним чланом се уређује да се за **услуге чија се накнада урачунава у царинску вредност** увезеног добра, обрачунава ПДВ-а на износ накнаде који није укључен у царинску вредност.
- Ако се вредност добара или услуга **примљених од пољопривредника накнадно измени**, обвезник издаје признаницу у случају повећања, односно документ о смањењу у случају смањења вредности.
- **Захтев за промену пореског периода** у календарски месец се уместо до 15. јануара текуће године подноси у периоду од 15. до 31. децембра текуће године за наредну календарску годину. Начин и поступак промене пореског периода као и временски период за који је промењен порески период биће детаљније уређени закључно са 15. децембром 2024. године.
- Скраћен је **рок за подношење евиденционе пријаве** на 5 дана од дана достизања укупног промета већег од 8 милиона динара у претходних 12 месеци.

Изузимајући одредбе о Обрасцу ПОПДВ и прелиминарној пореској пријави, измене и допуне ЗПДВ се примењују од 1. јануара 2025. године, док се одредба о подношењу захтева за промену пореског периода примењују од 15. децембра 2024. године.

II. **Измене и допуне Закона о електронском фактурисању (даље: „ЗЕФ“)**

Најзначајније измене ЗЕФ-а су сачињавање **прелиминарне ПДВ пријаве** у СЕФ-у и преузимање података о **увозу директно од Управе царина**. Наведене измене ће накнадно бити ближе уређене. Потребно је приметити да значајан део измена ЗЕФ-а представља увођење законског основа за решења предвиђена претходним изменама Правилника о електронском фактурисању. Као остале значајније измене ЗЕФ-а, издвајамо:

- Померен је рок за **електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а и претходног пореза на 12. дан у календарском месецу** који следи порески период за који се врши евидентирање. Евидентирање претходног пореза врши се са стањем најкасније на 10. дан календарског месеца који следи порески период за који се врши евидентирање.

- И даље постоји могућност **кориговања** електронског евидентирања обрачуна ПДВ и претходног пореза, али се укидају одредба којима су били дефинисани рокови за корекцију.
- Уводи се обавеза **збирног** електронског евидентирања ПДВ-а за **промет на мало** који је предмет фискализације, укључујући и авансе.
- Евидентирања ПДВ-а на промет **новоизграђених грађевинских објеката**, економски дељивих целина унутар тих објеката, као и власничких удела на тим добрима пребачено је из збирне у појединачну евиденцију.
- Проширује се дефиниција „**субјекта јавног сектора**“ на начин да обухвати и друштво капитала (тј. д.о.о. и а.д.) у већинском власништву Републике Србије.
- Уводи се појам „**статуса субјекта**“, а који обухвата податак да ли је субјект обвезник ПДВ и, ако јесте, да ли је порески период календарски месец или тромесечје. Субјект је дужан да свој статус искаже приликом уписа у листу корисника СЕФ-а као и да га усклађује у складу са променама. Субјектима који се до 15. децембра 2024. године не изјасне о свом статусу, податак ће бити преузет од Пореске управе.
- Издаваоцу може бити онемогућено даље поступање е-фактуром, ако је **располагао недоспелим новчаним потраживањима** исказаним на тој е-фактури.
- Проширује се обим постојећих **прекршаја** на начин да обухвате допуне и измене обавеза у вези са евидентирањем ПДВ-а и коришћењем СЕФ-а у складу са ЗЕФ-ом. Такође, недостављање и неажурирање података о статусу субјекта представљаће прекршај за који су предвиђене исте новчане казне као за већ предвиђене прекршаје.
- Сматраће се да **није учињен прекршај** уколико субјект пре покретања поступка надзора коригује грешку у електронском евидентирању ПДВ-а.

Измене и допуне ЗЕФ-а примењују од 1. јануара 2025. године односно за пореске периоде који почињу после 31. децембра 2024. године. Изузетно, одредба о прелиминарној пореској пријави примењује се за пореске периоде који почињу после 31. децембра 2025. године, а одредба о статусу субјекта ће се примењивати већ од 15. децембра 2024. године.

III. **Измене и допуне Закона о порезу на добит правних лица**

У наставку текста преносимо најзначајније измене и допуне:

- Чланови друштва које је престало ликвидацијом **солидарно одговарају за испуњење обавезе плаћања пореза на добит** утврђене пореском пријавом поднетом по окончању поступка ликвидације, **до висине вредности имовине која им је појединачно припала у том поступку**.
- Уводи се обавеза правних следбеника друштва над којим је извршена статусна промена поделе и издвајања, да поднесу Пореској управи **извештај о реализацији поделе права и обавеза** правног претходника у року **од 60 дана од дана** уписа статусне промене у надлежном регистру. Извештај ће се подносити електронским путем, као прилог (у ПДФ формату) уз порески биланс обвезника.
- Прецизира се да у случају статусне промене која има за последицу престанак друштва, пореску пријаву подноси **правни следбеник** истог односно законски заступник друштва које престаје да постоји, уколико има више правних следбеника.
- Пореску пријаву и порески биланс у стечајном и ликвидационом поступку убудуће ће **подносити ликвидациони, односно стечајни управник**. Такође, додатно је прецизиран

дан од којег почињу тећи рокови за подношење пореске пријаве и пореског биланса у ликвидационом и стечајном поступку.

Измена и допуне се примењују од 1. јануара 2025. године.

IV. Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана

У наставку дајемо преглед најбитнијих измена и допуна Закона о порезу на доходак грађана:

- **Неопорезив износ зараде** ће у 2025. години износити 28.423 динара месечно.
- Неопорезив износ **дневнице** за службено путовање у иностранство ће од 2025. године износити 90 евра.
- **Примена пореских олакшица** из члана 21в (запошљавање нових лица) и члана 21д (запошљавање нових лица у микро и мала правна лица као и код предузетника, предузетника паушалца и предузетника пољопривредника) је **продужена** до 31. децембра 2025. године.
- Приход **помораца** се издваја у посебну категорију прихода и опорезује се стопом од 10% пореза. Пореска пријава се подноси најкасније до 31. марта текуће године за приходе остварене у претходној години. Обвезници који су на пловидби у периоду од 01. јануара до 31. марта подносе пријаву у року од 15 дана од дана првог искрцавања у тој години. Висина прихода ће се дефинисати на дневном нивоу у складу са подзаконским актом
- Уводи се ограничење у примени пореског кредита за годишњи порез по основу **улагања у алтернативни инвестициони фонд**. Уколико обвезник отуђи акције или уделе у алтернативном инвестиционом фонду, односно инвестиционе јединице алтернативног инвестиционог фонда у року од 3 календарске године, губе право на порески кредит и биће у обавези да измене годишњу пореску пријаву и плате разлику годишњег пореза на доходак грађана као и припадајућу камату. Ове новине примењују се код утврђивања годишњег пореза на доходак грађана за 2024. годину.
- Приход **помораца који су млађи од 40 година** подлеже додатном умањењу за годишњи порез на доходак грађана.

Примена измена и допуна почиње од 1. јануара 2025. године.

V. Измене и допуне Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Најбитније измене и допуне Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање обухватају:

- Основица доприноса за обавезно здравствено осигурање за **поморце** (било да имају или немају пореску обавезу) је најмање дванаестоструки износ најниже месечне основице доприноса. Доприноси се плаћају у року који је одређен за плаћање пореза на доходак грађана;
- **Продужава** се примена олакшица до 31. децембра 2025. године за запошљавање нових лица из члана 45 (запошљавање нових лица) и члана 45в (запошљавање нових лица у микро и мала правна лица као и код предузетника, предузетника паушалца и предузетника пољопривредника)

Примена измена и допуна почиње од 1. јануара 2025. године.

VI. Измене и допуне Закона о порезима на имовину

У наставку текста преносимо најзначајније измене и допуне Закона о порезима на имовину:

- Дефинисање дана када право на **пореско ослобођење по основу имовине која је искључиво намењена продаји престаје**, као најранијег од следећих дана: дан престанка исказивања непокретности као добра искључиво намењеног даљој продаји, дан отпочињања коришћења те непокретности, или истек године која следи години у којој је пореска обавеза настала.
- Прецизирање врсте **земљишта** за које се право на ослобођење за део под објектом не може остварити, између осталог, земљиште под објектом чију вредност која се укључује у пореску основицу чини књиговодствена вредност која је једнак нули и земљиште изнад подземног објекта чија је горња основа у потпуности испод површине земљишта, односно у делу у коме је та основа испод површине земљишта.
- У случају накнаде за **пренос апсолутних права**, уговорене алтернативно или факултативно, уговореном ценом за сврхе утврђивања пореза на пренос апсолутних права сматра ће се највиша од њих, на дан настанка пореске обавезе.

Примена измена и допуна почиње од 1. јануара 2025. године, док ће се порез на имовину у складу за изменама и допунама обрачунавати и плаћати почев од 2025. године.

VII. Измене и допуне Закона о акцизама

Најзначајније измене и допуне Закона о акцизама обухватају следеће:

- Почев од 1. јануара 2026. године, уместо једне месечне пореске пријаве, подносиће се **две пореске пријаве за месец** и то у роковима за плаћање акцизе. Сходно, једна пореска пријава обухватаће период од 1. до 15. дана у месецу и подносиће се најкасније последњег дана у месецу, док ће друга пореска пријава обухватати период од 16. до краја месеца и подносиће се најкасније 15. дана по истеку месеца.
- Од 1. јула 2025. године предвиђено је повећање износа рефакције **плаћене акцизе** за моторно гориво за транспортне сврхе за превоз путника и терета **у међународном друмском саобраћају**, а што је посебно изражено код гасних уља и биогорива.
- **Повећан је износ минималне акцизе** за цигарете, резани дуван и дуван за лулу.
- Уводе се **продукциони и збирни** код који ће бити утиснути на појединачно, односно збирно паковање цигарета и несагоревајућег дувана.
- Увођење **акцизе на биљне производе за пушење односно загревање** и производе за **водену лулу (ароме за наргилу)**.
- Уводи се посебан сет правила за обрачун **акцизе за компримовани природни гас**. Указујемо да је, између осталог, купац не плаћа акцизу уколико достави одговарајућу изјаву да набавку врши за потребе грејања или у индустријске сврхе.

Измене и допуне Закона о акцизама примењују се од 1. јануара 2025. године, са изузетком одредбе о минималном износу акцизе за цигарете, резани дуван и дуван за лулу, а која се примењује од осмог дана од објављивања усвојених измена и допуна.

VIII. Измене и допуне Закона о пореском поступку и пореској администрацији

У наставку текста преносимо најзначајније измене и допуне:

1. Увођење евиденције физичких лица

Најважнију измену представља **увођење евиденције физичких лица**, која за циљ има ефикасније спровођење пореског поступка. Евиденција ће обухватати држављане Републике Србије, избеглице, тражиоце азила, странце којима је одобрено уточиште или супсидијарна заштита и привремена заштита у складу са законом, странце са одобреним привременим боравком или сталним настањењем и странце без дозволе за стално настањење или привремени боравак, а који у Србији имају имовину или права и обавезе из социјалног осигурања или својство пореског обвезника.

- Упис података у евиденцију вршиће се на основу јединственог матичног броја грађана односно евиденционог броја странаца.
- Евиденцију физичких лица успоставиће и водити Пореска управа и подразумеваће преузимање података из:
  - централног регистра становништва (ЈМБГ, име и презиме, датум рођења, пребивалиште, брачни и имовински статус, број личне и путне исправе и др.),
  - јединственог регистра рачуна Народне банке Србије (број, ознака и врста рачуна и датум отварања и гашења рачуна),
  - јединственог регистра возила (подаци о возилу и типу власништва над истим) и
  - евиденције оружја у легалном поседу (подаци о врсти оружја и оружаног листа).
- Поред наведеног, евиденција ће обухватити и све остале податке које Пореска управа прибавља у оквиру пореског поступка (јединствени број, основ социјалног осигурања, пословна способност, резидентност, подаци о породици, контакт подаци и др.).
- Предвиђене су строге мере заштите података и ограничења приступа. Подаци из евиденције чувају се 5 година од дана смрти лица или 10 година од дана одјаве пребивалишта лица која су се трајно иселила, односно тренутка обраде последњег податка странца на одобреном привременом боравку.

2. Измене одредби о начину престанка пореске обавезе

- Уместо досадашњег термина отписа дуга уводи се термин отпуста дуга, међутим сами услови остваривања права по овом основу остају непромењени.
- Уколико дође до престанка пореског дуга услед застарелости, нова правила уводе обавезу Пореске управе да донесе решење којим установљава престанак пореске обавезе и због наступања релативне застарелости. Пореска управа решење доноси на захтев странке или без захтева странке, водећи рачуна о економичности поступка.
- Такође, Пореска управа ће по службеној дужности доносити решење о престанку права на рефакцију и рефундацију пореза, престанак права на повраћај, порески кредит или намирење обавеза путем прекњижавања, због застарелости.
- Изменама се уводи и нови институт трајне ненаплативости пореза. Пореска управа ће по службеној дужности донети решење о престанку пореске обавезе уколико се кумулативно испуне следећи услови: да је порески обвезник избрисан из регистра или уписан у матичну књигу умрлих, да не постоји лице одговорно за испуњење његових

ненаплаћених пореских обавеза и да наплата пореза није обезбеђена хипотеком или залогом.

- С тим у вези, Пореска управа ће убудуће отпис пореза и споредних пореских давања вршити на основу решења о престанку пореске обавезе због застарелости или услед ненаплативости пореске обавезе и одлуке Владе о отпусту пореза и споредних пореских давања. Такође, Пореска управа отписује и права на рефакцију и рефундацију пореза, престанак права на повраћај, порески кредит или намирење обавеза путем прекњижавања, на основу донетих решења о застарелости права, брисању пореског обвезника из прописаног регистра, осим у случају постојања правног следбеника, односно лица одговорног за испуњење обавеза тог обвезника, када право на преплату брисаног обвезника припада наведеним лицима сразмерно односу пореске обавезе коју испуњавају и укупног дуга брисаног обвезника.

Остале значајне измене односе се на:

- Увођење могућности измирења пореских обавеза нерезидената у иностраној валути на девизни рачун Пореске управе. Начин плаћања пореза у иностраној валути биће ближе уређено.
- Немогућност одлагања плаћања дугованог годишњег пореза на доходак грађана.
- Застарелост (права на утврђивање наплату, повраћај и намирење доспелих обавеза путем прекњижавања) доприноси за обавезно осигурање за случај незапослености.
- Обавезу подношења пореске пријаве од стране законског заступника (другог лица у складу са законом) правног лица које престаје да постоји у статусној промени, а чији рок за подношење наступа након извршеног брисања правног лица.
- Измене и прецизирања прекршајних одредби, које подразумевати поштравање новчаних казни за поједине пореске прекршаје.
- Увођење института сумњивих и спорних потраживања, под којима би се подразумевале неплаћене пореске обавезе привредног друштва над којим је отворен стечајни поступак, које је брисано из регистра у поступку принудне ликвидације, преминулог лица, пословно неспособног или одсутног физичког лица у висини изнад вредности његове имовине.

Прелазним одредбама, између осталог, је предвиђен отпис свих дуговања пореза и споредних пореских давања и преплате пореских обвезника за које је до дана 1. јануара 2025. године наступила апсолутна застарелост права Пореске управе на наплату, односно повраћај, рефакцију, рефундацију или прекњижавање, осим дугованог пореза и споредних пореских давања ради чијег обезбеђења наплате је уписано заложно право у јавним књигама или регистрима.

Примена измена и допуна почиње од 1. јануара 2025. године, изузев одредби о евиденцији физичких лица и плаћању пореза у иностраној валути које ће се примењивати почев од 1. јануара 2026. године.

Deloitte се односи на једно или више лица Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), његову глобалну мрежу друштава чланова и њихове повезане ентитете (заједно: "Deloitte организација"). DTTL (такође под називом: "Deloitte Global") и сва његова друштва чланови и повезана лица представљају правно засебне и самосталне ентитете, који једни према другима не могу бити обавезани нити одговорни у односу на трећа лица. DTTL и свако DTTL друштво члан и повезани ентитет одговара само за своја дела и пропусте, и није одговоран за поступке других. Deloitte не пружа услуге клијентима. За више информација, молимо вас посетите <https://www.deloitte.com/ce/en/about/story/our-markets/deloitte-serbia.html>